

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Каталог 3 вибірових дисциплін

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
ОПП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 22 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2024-2025 н.р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Захист прав споживачів
Викладач (-і)	Стефінін Володимир Володимирович, доц., к.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380672992171
Е-mail викладача	volodymyr.stefinin@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Захист прав споживачів – це дисципліна яка вивчає сучасну правову систему України, яка перебуває у стані реформування, зумовленому розбудовою в нашому суспільстві демократичної, соціальної, правової держави, в якій право слугувало б для захисту загально визнаних прав і свобод людини. Встановлення ефективного правопорядку і законності у сфері захисту прав споживачів має забезпечити держава. Предметом дисципліни є сукупність знань, понять, теорій і практичних аспектів, що вивчаються в рамках конкретної науки або дисципліни. У випадку захисту прав споживачів, предметом є всі аспекти правового, соціального, економічного та інших сфер, пов'язаних зі споживанням товарів і послуг, а також механізми захисту прав споживачів, законодавство про це, процедури вирішення спорів тощо. Об'єктом навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» є самі споживачі, їхні права та інтереси, а також взаємовідносини між споживачами і підприємцями чи постачальниками послуг.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета навчальної дисципліни — здобути всебічні знання у сфері захисту прав споживачів і навчитися аналізувати законодавство, що сприятиме глибокому розумінню не тільки прав підприємців, які здійснюють свою діяльність у сфері виробництва, купівлі-продажу товарів, надання послуг і виконання робіт, а й необхідності додержання норм законодавства, знання правових наслідків, які настають за його порушення, що зумовить їхню правомірну поведінку. Основними завданнями вивчення дисципліни «Інтелектуальний бізнес» є: надати студентам всебічні знання про права та обов'язки споживачів у сфері виробництва, обігу товарів та надання послуг. розкрити основні принципи та механізми захисту прав споживачів, включаючи законодавчі норми, органи та процедури розгляду скарг і судового захисту. навчити студентів аналізувати інформацію про товари та послуги, щоб вони могли зробити свідомий вибір і захистити свої права як споживачі. виховувати у студентів відповідальне ставлення до споживання та повагу до прав інших учасників ринкових відносин. Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми: ознайомити студентів з основними поняттями та принципами захисту прав споживачів. розкрити структуру і функції органів захисту прав споживачів та механізми їхньої діяльності. розширити уявлення студентів про типові порушення прав споживачів і шляхи їх вирішення.	

забезпечити студентам практичні навички застосування законодавства про захист прав споживачів у реальних ситуаціях.							
сприяти формуванню у студентів критичного мислення та аналітичних здібностей щодо правових аспектів споживчої діяльності.							
Ці завдання та цілі спрямовані на підготовку студентів до свідомого і ефективного використання своїх прав як споживачів та розуміння механізмів їх захисту.							
4. Програмні компетентності та результати навчання							
Програмні компетентності							
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.							
Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.							
Результати навчання							
Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.							
Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких структур.							
Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.							
5. Організація навчання							
Обсяг навчальної дисципліни 180 год.							
Вид заняття			Загальна кількість годин				
Лекції			28				
практичні заняття			32				
самостійна робота			120				
Ознаки навчальної дисципліни							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий			
7	076 Підприємництво та торгівля	4		вибірковий			
Тематика навчальної дисципліни							
Тема		кількість год.					
		Денна форма			Заочна форма		
		лекції	практичні	самостійна робота	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Основні права споживачів: право на безпеку, якість, інформацію, вибір та інші		4	2	8	2	12	
Тема 2. Законодавство про захист прав споживачів: загальні принципи, нормативно-правові акти, механізми захисту.		2	2	8	2	12	
Тема 3. Органи захисту прав споживачів: структура, функції, компетенція, порядок подання скарг та звернень.		2	2	8	2	12	

Тема 4. Правові наслідки порушення прав споживачів: компенсація збитків, відшкодування моральної шкоди, штрафи.	2	2	8			12
Тема 5. Споживчий ринок: особливості, структура, тенденції розвитку.	2	2	8	2		12
Тема 6. Реклама та інформаційна підтримка товарів і послуг: законодавчі обмеження, правила добросовісної реклами.	2	2	8			12
Тема 7. Захист прав споживачів у сфері послуг: особливості, основні проблеми, механізми вирішення спорів.	2	4	8	2		12
Тема 8. Інтернет-торгівля та електронна комерція: правові аспекти, захист прав споживачів у віртуальному середовищі.	4	4	12	2	2	16
Тема 9. Права споживачів у сфері фінансових послуг: кредитування, банківські послуги, страхування.	2	2	8			12
Тема 10. Відповідальність виробників та продавців за недоліки товарів: гарантійні та позагарантійні обов'язки.	4	4	8		2	16
Тема 11. Правовий захист споживачів у випадку масових порушень: колективні скарги, групові позови.	2	2	8			12
Тема 12. Міжнародний досвід захисту прав споживачів: порівняльний аналіз законодавства та практики різних країн.	2	4	8	2		12
Індивідуальне завдання			20			20
Усього годин	28	32	120	12	6	172
6. Система оцінювання курсу						
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)					
	Поточне тестування та самостійна робота		Екзамен (Екзаменаційна робота)		Сума балів з навчальної дисципліни	
	Модуль 1	Модуль 2				

Поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне завдання		
Усне опитування, тестування	Тестування (КРС)	Презентація	Тестування	
30 балів	10 балів	10 балів		
50 балів			50 балів	100

Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою

Шкала оцінювання для екзамену			
університетська	національна		шкала ECTS (ЄКТС)
90 – 100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Вимоги до письмової роботи

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – (ІЗ) «моделювання ситуації з захисту прав споживачів» (Студент обирає вид ситуації з захисту прав споживачів (аналіз споживчого договору, підготовка звернення до органів захисту прав споживачів, створення інформаційного матеріалу про права споживачів чи обов'язки виробників чи надавачів послуг).

Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації до 5 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста,

Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).

Максимальна оцінка за ІЗ становить 10 балів.

Семінарські заняття

Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять (або тестування в системі дистанційного навчання) сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання – результат відображається у відсотках, максимум 100%.

Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.

Оцінка	Умови отримання оцінки
5 «відмінно»	- повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що

		вивчаються; - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.
	4 «добре»	- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
	3 «задовільно»	- студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.
	2 «незадовільно»	- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.
Вимоги до контрольної роботи	Передбачено дві контрольні роботи, які виконуються під час семінарських заняттях (оцінки 2, 3, 4, 5). В умовах змішаного, дистанційного чи заочного навчання виконуються вдома (надсилається викладачу на електронну пошту), а на занятті відбувається їх захист. Контрольна робота № 1 проводиться на практичному занятті у вигляді розв'язування задач за допомогою програми Excel. Контрольна робота № 2 проводиться на практичному занятті у формі усного опитування термінів та понять з дисципліни (або тестування).	
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1.	

	Максимальна оцінка за тестування становить 10 балів.
Умови допуску до підсумкової оцінки контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі (ЗМ): ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів). ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів). ЗМ 3. Індивідуальне завдання (1-10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перекладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.
Підсумковий контроль	Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться у тестовій формі. Структура екзаменаційного білета: 25 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pn.if.ua). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,5. Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. В умовах карантину чи військового стану ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM. Повторне складання заліку допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання «моделювання ситуації з захисту прав споживачів» оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється. Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти в університеті. Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.	
8. Рекомендована література	
Основна 1. Захист прав споживачів: навч. посіб. / Сапожник Д. І. ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2021. - 219 с.	

2. Тарасенко І. О. Європейська та українська практика захисту прав споживачів фінансових послуг : навч. посіб. / І. О. Тарасенко. – Київ : КНУТД, 2023. – 208 с.
https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/23766/1/EUP_2023_NP.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/News/List>. (дата звернення: 22.12.2023).
2. Про захист прав споживачів: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 22.12.2023).
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
4. Концепція державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року. Схвалена розпорядженням КМУ від 29.03.2017 р. № 217-р. [Електронний ресурс] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217-2017-%D1%80#Text>. (дата звернення: 05.05.2023)

Наукові публікації

1. David Phelan, Laura O'Farrell. Scheme of the Consumer Rights Bill. 2021 URL : <https://hayes-solicitors.ie/News/Scheme-of-the-Consumer-Rights-Bill-2021>. (дата звернення: 05.05.2023)
2. Утехін І. Б. Якість послуг за договором у цивільному праві/ Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. 2010. Вип. 4. С. 57-61.
3. Федорченко В. К., Федорченко Н. В. Формування правової культури фахівців туристичної сфери. Вісник Національної академії правових наук України. 2020. № 1. Т. 27. С. 188-204. <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2020-27-1-188>
4. Пучковська І. Й., Біляєв О. О., Янишен, Уразова Г. О. Ефективність системи захисту прав споживачів при купівлі товарів в інтернет-магазинах. Вісник Національної академії правових наук України. 2021. №1. Т. 28. С. 267-285.

Доцент кафедри підприємництва,
торгівлі та прикладної економіки

Володимир СТЕФІНІНІ